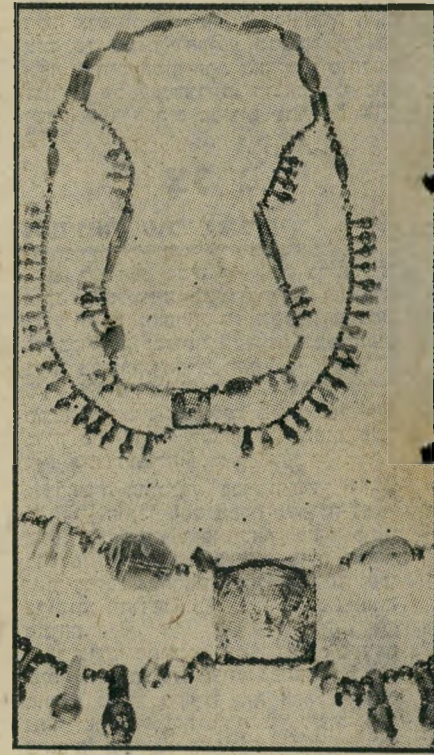

טדי קולק אחראי לעיסקה שנתנה למשה דיין כספים ושירותים בניגוד לחוק - והוא עצמו מחזיק בתכשיטים מאתר-העתיקות שדיין שדד בשטחים המוחזקים

תכשיטים קורצים בדייר אל-בלח

בצורה מרוכזת. חובתה של המדינה היא לשם יד על כל מה שנגנב. את הגניבה אין בעייה להוכיח.

חוויות

ואוספים פרטים

מחקרה של טרודה דותן, שפורסמו בקדמוניות ובביטאון החברה לחקירות ארכיולוגיות קובעים, כי בבית-הקברות של דיר אל-בלח נמצאו 50 אנתרופואידים. כל אחד מהם הכיל אוסף גדול של כלי-חרס. פסלים ותכשיטים רבים מכסף וזהב. ה' מישלחת של דותן, שהגיעה למקום אחרי שצה"ל איפשר למשה דיין לשדוד את

פרטי. זהו מיקרה שבו מסר שר-הביטחון חלק ניכר מן הגניבה לתיקון אמנותי ו' מדעי של עובדי מוזיאון ישראל. זהו מיקר שבו המוזיאון קנה מן השר חלק מגניבותיו, בניגוד לחוק-העתיקות האוסר על קנייה ומכירה שלא באמצעות סוחר מוסמך - ואילו השר אינו כזה. זהו מיקרה שבו יושבראש מועצת-המנהלים של מוזיאון ישראל, טדי קולק, גם הוא אספן-עתיקות ידוע ומפורסם, המחזיק ב' רשות חלק ניכר מכלי-הזהב של דיר אל-בלח שמקורם בגניבותיו של משה דיין. אותו טדי קולק הוא גם שהורה למוזיאון לתקן, על חשבון המדינה, את מלקוחו של משה דיין.

במיקרה של דיר אל-בלח יש לי

במקום. מאז פנתה כמה וכמה פעמים ב' בקשה לאפשר לארכיאולוגים להציל את המקום. אולם רק במארס 1972 ניתנה לה הרשות לחפור שם. החפירות נמשכו ב' צורה מסודרת ורבת-היקף עד יוני 1973 והן היו, למעשה, חפירות-הצלה.

כך גם קראה טרודה דותן למאמר ה' ראשון שפרסמה על מימצאיה באתר: "חפירות הצלה בדייר-אל-בלח". החפירות שביצעה היו, למעשה, לעגלרש, ונועדו רק כדי לאסוף אישורים מדעיים למה שהיה מצוי במקום. ה' היה מצוי, כי בעת ששילטונות צה"ל מנעו מטרודה דותן ומן הארכיאולוגים של מדינת ישראל להפוך את העתיקות ולהעבירן למוזיאון, שם ייפכו לרכוש העם, באותה עת עצמה ניצח שר-הביטחון משה דיין ביד רמה על שוד העתיקות מן המקום, תוך הרס האתר שהיה, כפי הנראה, אחד הריכוזים העשירים ביותר של מימצאים מצריים ש' נותרו בעולם כולו.

אתר זה עולה ביופיו על כל מה שנתגלה בקבר תות-אנח-אמן, שבו גאה מצריים ושאוהו היא מציגה ברחבי העולם כפיסגת התרבות המצרית הקדומה. בדייר אל-בלח קיים אוסף הקברים וכלי-האמנות והתכ' שטים היפה ביותר, אולי, הקיים בעולם. אוסף זה נגנב משם בניצוחו של משה דיין, שהואיל ברוב טובו להעמיד חלקים ממנו לבדיקה מדעית של הד"ר דותן, שוד-העתיקות של דיר אל-בלח הוא אחת השערוריות החמורות שאירעו א' פעם בישראל. זהו מיקרה שבו שר-הבי' טחון מנע ממישלחת מדעית להוציא מימ' צאים, גנב אותם בעצמו ומכרם לשוק ה'

תכשיטי קולק

חלק מן התכשי' שים שנמצאו בדייר-אל-בלח והגיעו לאוספו הפרטי של טדי קולק (למעלה). הד"ר טרודה דותן, במאמרה בחוברת קדמוניות מביעה את תודתה לשר-הביטחון משה דיין ולטדי קולק, על שהעמידו לרשותה את ה' עתיקות והתכשיטים שנשדדו מבית-הקברות.

בשנת 1968 נודע לד"ר טרודה דותן, מן המכון הארכיאולוגי של ה' אוניברסיטה העברית בירושלים, על מימ' צאים עשירים שנתגלו באזור דיר-אל-בלח שברצועת עזה. ביקור חטוף במקום גילה לה כי המדובר בבית-קברות פלישתי קדום, בסיגנון מצרי, המכיל אוצרות-עתק. היא ניסתה לקבל רישיון משילטונות צה"ל לחפירה מדעית מסודרת, אולם בקשתה נדחתה בנימוק שקיימת מתיחות צבאית

טדי קולק

ראש עיריית ירושלים, אשר גם לו מודה הארכיאולוגית ד"ר טרודה דותן על שעזר לה, בעת פירסום מאמרה, עם חלק מהתכשיטים שפורסמו במאמר ואשר מהווים חלק מאוספו הפרטי שהוא בעל ערך ומפורסם בעולם.

האתר, הצליחה לשים יד רק על אנתרופואיד שלם אחד. כל השאר נגנבו על ידי דיין. 13 אנתרופואידים שנגב נמסרו על ידו לתיקון במוזיאון ישראל.

עובדי המוזיאון עמלו משך המש שנים תמימות על תיקון האנתרופואידים שלו, שניתנו כתשלום למוזיאון תמורת תיקון כמה אנתרופואידים אחרים (לדיברי טדי קולק, הטוען כי מותר למוזיאון לעסוק בעבודות-תיקון לפרטיים אחרי שכיילה לע' סוק בתיקונים עבור עצמו ועבור מוזיי אונים אחרים).

אומרת טרודה דותן, במאמרה הרביעי, על אוסף התכשיטים שהיה במקום: "החפ' צים שנמצאו הם מן האוסף העשיר ביותר שהתגלה איפעם בישראל... קשה למסור סיכום מושלם, מאחר שהם התפזרו במוזיי אונים, חנויות ואוספים פרטיים."

במחקרה שפורסמו מודה הד"ר דותן למשה דיין, וכן לטדי קולק, על שהעמידו לרשותה את מימצאיהם ואוספיהם מדייר אל-בלח. אוספו של דיין היה מצוי זמן רב במוזיאון ישראל, במחלקת-הרפאות. הוא (המשך בעמוד 32)

Israel Exploration Journal

VOLUME 23 NUMBER 3 1973

Anthropoid Clay Coffins from a Late Bronze Age Cemetery near Deir el-Balah

(PRELIMINARY REPORT II)

TRUDE DOTHAN
Hebrew University, Jerusalem

המאמר המדעי

תצלום קטע ממאמרה של ד"ר טרודה דותן, שפורסם בביטאון רבי-היקף ישראל אקספלוריישן ז'ורנאל. המאמר מוקדש לאנתרופואידים מתקופת הברונזה המאוחרת מבית-הקברות של דיר-אל-בלח (למעלה). בפתח המאמר, בפיסקה של הערות, מביעה המחברת את תודתה למשה דיין על עזרתו בהמצאת המימצאים שנחקרו, ובזורה שהגיש לכל מה שקשור בפירסום זה. גם מר קולק היה לעזר בקשר לכמה תכשיטים שפורסמו (למטה).

2 The author wishes to express her utmost gratitude to Mr. M. Dayan for his unfailing assistance in tracing this material and for his help in everything connected with its publication. Mr. Th. Kollak has also been greatly helpful regarding the pieces of jewellery published herewith. The scarabs attributable to Deir el-Balah will be published by Prof. R. Givon of Tel Aviv Univer-